

ИСТАНБУЛСКАТА КОНВЕНЦИЯ НЕ ВЪВЕЖДА „ТРЕТИ ПОЛ“ И НЕ Е ИНСТРУМЕНТ ЗА ПРОПАГАНДА

По повод на разгорещените дебати и кампанията срещу ратифицирането на Конвенцията на Съвета на Европа за превенция и борба с насилието над жени и домашното насилие (Истанбулската конвенция), ние, група организации и експерти в областта на домашното насилие и закрилата на децата, **заявяваме нашата твърда подкрепа за ратификацията на Конвенцията и се обявяваме против всички неверни внушения и твърдения**, свързани с нея, базирани на незнание, непознаване на темата или на целенасочена манипулация на общественото мнение. Изместването на публичния дебат в грешна посока е равносилно на отказ от предприемане на решителни мерки срещу насилието над жени и деца.

За хиляди жени и деца в България насилието е ежедневие. Последните данни показват, че 1 милион от близо 4 милиона българки са жертва на тормоз вкъщи¹. За 54% от българите сексуалното насилие е изключително сериозен проблем². 70% от анкетираните ученици на възраст между 13 и 16 години лично познават жертви на домашно насилие.³ Общият брой случаи на насилие, по които са работили отделите „Закрила на детето“ през 2015 г., които съгласно българското законодателство са оторизирани да предприемат мерки за закрила спрямо деца в риск и да работят с децата и техните семейства, са 1 839.⁴

Истанбулската конвенция обръща внимание на **всички аспекти, които касаят работата по превенция, информиране, обучение, закрила, реакция и помощ на пострадали от насилие**. Документът е подписан от 44 държави и от Европейския съюз, като към днешна дата е ратифициран от 28 държави в Европа, 17 от които – членки на ЕС. Конвенцията предвижда всяка държава да създаде **специален механизъм за мониторинг, да отдели подходящи финансови и човешки ресурси за доброто му изпълнение**, да определи или създаде един или повече **официални органи, отговарящи за координацията, изпълнението, мониторинга и оценката на политиките и мерките за превенция и борба с всички форми на насилие**, обхванати от Конвенцията.

Нито един текст на Конвенцията не визира „трети пол“, транссексуалност или обучение, което подронва „българските традиции“. Напротив, нееднократно в Конвенцията се изтъкват вече общоприетите европейски ценности на равнопоставеност между мъжете и жените, недискриминация и защита от насилие. Нещо повече, терминът „социален пол“, както е преведен в българския вариант на Конвенцията, изрично е дефиниран като стереотипни възприятия в отделни общества за подходящите роли, поведения и дейности **за мъжете и жените**, които пораждат предразсъдъци, неравноправие и търпимост към насилието срещу жени и момичета.

По отношение на **твърденията за задължителност на образованието в нестереотипни роли**, което стана повод за разгорелия се в публичното пространство дебат, чл. 14 на Конвенцията гласи: *„Страните предприемат, където е подходящо, необходимите стъпки за включване на съобразен с развиващите се възможности на учащите се учебен материал по въпроси като равнопоставеност между жените и мъжете, нестереотипни роли на пола, взаимно уважение, ненасилствено разрешаване на конфликти в междуличностните отношения, насилие над жените, основано на пола, и право на лична неприкосновеност, в официалните учебни програми и на всички образователни равнища“*.

Целта на този член е да постави акцент върху повишаване на обществената информираност и чувствителност по отношение на равнопоставеността на половете и защитата на жените и децата от насилие. В Конвенцията е посочено, че превантивните и образователни практики са обект на решение

¹ Данни от национално представително проучване на фондация „Партньори – България“ http://partnersbg.org/ver2/wp-content/uploads/DGBV_PDFS/Analytical%20Report%20BG_web.pdf

² Изследване на Алфа Рисърч, 2011 г.

³ Изследване на Алианс за защита от домашно насилие, 2011 г.

⁴ Национална програма за превенция на насилието и злоупотребата с деца, 2017 – 2020 г.

и възможности на всяка държава, в сътрудничество с експертите в тази област, като неслучайно се използват „...където е подходящо...., съобразено с развиващите се възможности на учащите...“ за да се даде възможност на всяка държава да прецени какво е удачно и подходящо за местната ситуация, култура и контекст.

Изучаването на „нестереотипни роли на пола“ или роли, наследващи общата дискриминационна определеност на пола в някои държави, е свързано с ценностите и модерните педагогически практики да не се насърчават стереотипи като например „мъжете не плачат“, „момиченцата си играят с кукли, а не с „момчешки играчки“ и др., като целта е да се подобри разбирането за стереотипите и предотврати неравното и несправедливо отношение поради пола на дадено лице.

Ратифицирането на Конвенцията ще допринесе за положителна промяна в националната правна рамка в следните посоки:

- въвеждане на официална статистика от страна на държавата за случаите на домашно насилие и насилие основано на пола;
- криминализиране на „преследването“, изнасилването в брака, промени в погасителната давност на тези престъпления;
- осигуряване на бързо и ефективно разследване на случаите на домашно насилие и насилие, основано на пола, от правоохранителните и правораздавателни органи;
- въвеждане на достатъчен на брой и адекватно разпределени в страната специализирани безплатни услуги за закрила на пострадали жени и деца;
- въвеждане на задължение насилникът да посещава специализирани програми, включващи социални и психологически консултации.

Изразяваме категорична подкрепа за ратификацията на Конвенцията на Съвета на Европа за превенция и борба с насилието над жени и домашното насилие от страна на България като доказателство за политическа воля да се вземат решителни мерки срещу това дехуманизиращо явление. Призоваваме народните представители, отговорните институции, както и медиите и гражданите, да не се поддават на съзнателна подмяна на мащабния проблем с насилието над жени и деца с манипулативни и изкривени тълкувания на достатъчно ясно дефинираните от Конвенцията понятия и цели.

Асоциация Родители

Асоциация Деметра

Българска асоциация по семейно планиране

Български център по нестопанско право

Велина Тодорова, член на Комитета по правата на детето

Институт по социални дейности и практики

Национална мрежа за децата

Ноу хау център за алтернативни грижи за деца

Сдружение „Дете и пространство“

Сдружение „Деца и юноши“

Фондация „Асоциация Анимус“

Фондация „Джендър образование, изследвания и технологии“

Фондация „За нашите деца“

Фондация „Лале“

Фондация „ПИК“

Фондация „П.У.Л.С.“